

Τὸ καφενεῖον εἶνε πλήρες ἀνθρώπων, ὧν οἱ πλεῖστοι φαίνονται εὐποροὶ ἀνατολῖται, παρακάθηνται δ' ἐν τινι τραπέζῃ καὶ δύο ἢ τρεῖς μελανόφθαλμοι σμυρναῖται ἀναμασσῶσαι συνεχῶς μαστίχαν κατὰ τὴν ἀηδὴ ἐκείνην συνήθειαν, τῇν προσεγγίζουσιν τὰς γυναῖκας πρὸς τὰς αἰγας.

Οἱ ἄνδρες ῥοφῶσι μακαρίως *καργιλέν*, καὶ μόνον ἐπὶ μιᾷ τραπέζῃ φαίνεται ἀποστίλβων ἐντὸς ποτηρίων ὁ ἐρυθρὸς οἶνος τῆς Τήνου, θαυμασῖος διὰ τὸ ἄρωμα αὐτοῦ, βαρύνων ὅμως τὸν νοῦν ὡς οἰνόπνευμα. Περὶ τὴν τραπέζαν ταύτην κάθηνται δέκα ἄνθρωποι, ἐν οἷς δύο μουσικοὶ, ὁ μὲν *βιολιντζής* ὁ δὲ *λαγούτιερης* ἀνακρούοντες ἀνατολικὴν μελωδίαν. Ἐξομολογοῦμαι τὴν μουσικὴν μου ἀμαθίαν, οὐδενὸς μουσικοῦ συνθέτου τὴν ἁρμονικὴν γλῶσσαν ἐννοῶ καὶ αἰσθάνομαι τόσον, ὅσον τὰς ἡδυπαθεῖς, τὰς μαλθακάς ἐκείνας ἀνατολικὰς μελωδίας, αἵτινες μονοτόνως κελαρύζουσιν ἐπὶ τῶν γλυκυτάτων φωνῶν τῆς ἔκτης καὶ ἐβδόμης θέσεως τοῦ βιολίου, φαίνονται ὡς ὑποδηλοῦσαι ὅλα τὰ ἀπόρητα τῶν Ἀσιατικῶν σεραγίων: τοὺς ἐρωτικούς στεναγμούς, τὰ γλυκύτατα σορμπέτια, τὰ περιπαθῆ δάκρυα, τὰς εὐώδεις καπνιστοσύριγγας καὶ τὰ μεθυστικὰ φιλήματα τῶν Οὐρί. Καὶ μάλιστα ὅταν ὁ ἐμπειρικός καλλιτέχνης, ὁ *βιολιντζής* αὐτὸς, σύρων τὸ τόξον ἐπὶ τῶν χορδῶν ἐν ἀμιμήτῳ τέχνῃ, οἶονεὶ ἀδιασπᾶστος κεκολλημένος ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀνακινῶν ἐν τρομῳδαὶ κινήσει τοὺς δακτύλους ἀναδίδει ἡχοὺς ὑποτρέμοντας ὡς φθόγγους ὑπερτάτου πάθους, αἰσθάνομαι αὐτοὺς δίκην ὀξύτατων αἰχμῶν εἰσχωροῦντας ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ μεταδίδοντας ἐκεῖ ἰσχυρὸν τὸ ῥίγημα τῆς συγκινήσεως καὶ τῆς μέθης. . .

* *

— Πατὴρ μας τόρα καὶ μιὰ ἐλληνικὴ μάρς ! Ὑπέλαβεν αἰφνης πρεσβύτης ἱλαρὰν ἔχων τὴν μορφὴν, φέρων δ' ἔνδυμα νησιώτου.

Οἱ μουσικοὶ τότε ἐχόρδισαν τὰ ὄργανα καὶ ἔκρουσαν τὸ δημοφιλὲς ἐμβατήριον : « ὦ λυγερὸν καὶ κοπτερὸν σπαθί μου ! » Μόλις δ' ἀντήχησαν οἱ πρῶτοι γοργοὶ φθόγγοι τοῦ ἐνθουσιώδους ἐκείνου πολεμικοῦ ἄσματος, αἱ μορφαὶ τῶν παρακαθημένων αἰφνης ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐρυθρήματος, ὅπερ φέρεται ἐπὶ τῶν παρειῶν ὁ ἀναφλεγόμενος ἐνθουσιασμός, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλησαν, καὶ ἄνευ συνεννοήσεως τινος, ἀλλ' αὐθορμήτως ἤρξαντο ψάλλοντες οἱ πλεῖστοι τοὺς γνωστοὺς στίχους τοῦ ἄσματος τοῦ Κοκκινάκη. Καὶ ἐνῶ ἔψαλλον, πολλῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐδάκρυον, ἐνῶ ἄλλοι ἐν τῇ θέρμῃ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ συνέκρουον τὰ ποτήρια καὶ ἔρριπτον χαρτονομίσματα καὶ τάλλα πρὸς τοὺς μουσικούς. Ὅταν δὲ τὸ ἄσμα ἐτελείωσε, πάντες, ὥσεὶ ἀδελφωθέντες ἐκ τῶν κοινῶν αἰσθημάτων, ἄτινα

κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἡσθάνθησαν, ἤτένιζον ἤδη ἀλλήλους μετ' οἰκειότητος καὶ συνηνούτο περὶ τὴν εὐρεῖαν κυκλικὴν τράπεζαν, ἀποδεχόμενοι ποτήριον οἴνου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ γέροντος προσφέροντος πρὸς πάντας μετὰ τῆς ἐξῆς φράσεως :

— Ἐλάτε νὰ πιήτε γιὰ τὴν πατρίδα· ὅλοι ἀδέρφια, ὅλοι Ἕλληνες εἴμαστε !

Ἀποῦ δὲ ἔπιον οἱ πλεῖστοι, ὁ γέρον ἐπ' ἀνέλαβε πάλιν διὰ φωνῆς συγκεκινημένης :

— Αἱ παιδιὰ, ὅσιν σήμερα ἀναστήθηκε ἡ Ἑλλάδα ἀπ' τῆ σκλαβιᾶ, ἀνήμερα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εὐλόγησ' ὁ Γερμανὸς τῇ σημαίᾳ καὶ ὠρκισθῆκανε ὅλοι νὰ 'λευτερωθοῦνε ἢ νὰ σκοτωθοῦν. . . ἢ ἀλλίῳ ὠρκισθῆκαμε· γιὰτ' ἤμουν καὶ ἐγὼ ἐκεῖ τότες. Αἱ παιδιὰ, ἐμεῖς ὅπως μπορέσαμε νὰ κάναμε τὴν ἀρχήν, ὅς ἐσὼς μένει νὰ τελειώσετε τὴ δουλειάν, νὰ δοκιμάσουνε μιὰ μέρα λευτερίαν καὶ τὰ δικά μας νησιὰ καὶ οἱ δικοί σας τόποι ! Ζήτω ἡ Ἑλλάδα μας !

Ὁ ἐνθουσιασμός ἐκορυφώθη. Μετὰ τὰ ἐμβατήρια, ἦλθεν ὁ ὕμνος τῆς ἐλευθερίας καὶ τέλος τὰ κλέφτικα τραγούδια, πρὸς τὸν ἦχον τῶν ὁποίων καὶ ἐχόρευσάν τινες, καθ' ὅσον ἐπέτρεπεν ὁ χώρος τοῦ καφενεῖου. Καὶ ἐνῶ ἡ ἡμέρα ἔκλινεν ἤδη πρὸ πολλοῦ, ἐγὼ ἔμενον ἔτι καθηλωμένος ἐν τῇ γωνίᾳ μου θεατῆς τοῦ ἐν ἀδελφικῇ ὁμονοίᾳ ἐορτάζοντος δούλου Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ ἐλευθερίας ἑλληνικῆς γῆς καὶ ἐσκαπτόμενον ὁποῖον ἐθνικὸν χαρακτῆρα ἡ δύνατο νὰ προσλάβῃ ἡ θρησκευτικὴ αὐτῇ πανήγυρις, ἂν οἱ διέποντες τὰ τῆς πολιτείας περιέβαλλον αὐτὴν δι' ὅλης τῆς λαμπρότητος, ἧς εἶνε ἀξία ἡ μόνη αὕτη ἀληθῶς πανελληνίως ἐορτῇ. Πάντες οἱ μετέχοντες αὐτῆς δισμύριοι καὶ τρισμύριοι πανηγυρισταί, ὧν πολλοὶ προσέρχονται ἐξ ἀπωτάτων μερῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀναπνέοντες ἐπ' ὀλίγον τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας, σκιαζόμενοι ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῶν ἐλληνικῶν σημαίων, θαμβούμενοι ἐκ τῆς λάμπειας τῶν λογγῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀκροώμενοι ἔτι τῶν λόγων καταλλήλων ῥητόρων δηλούντων τὴν σημασίαν τῆς ἐορτῆς, θὰ διεσπεύοντο εἶτα ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ὡς τόσοι κήρυκες ἀληθοῦς ἑλληνικοῦ φρονήματος, μεταδίδοντες ἀπανταχοῦ τὴν φλόγα τῆς φιλοπατρίας.

[Ἐπταὶ τὸ τέλος]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

Καὶ τὰ πάθη δὲν εἶνε κατ' ἀρχὰς, πλὴν μικροὶ σπινθήρες. Ὅταν ὁ λόγος τὰ κυβερνᾷ, γίνονται φῶς, τὸ ὅποῖον λάμπει εἰς ὅλας τὰς πράξεις τοῦ νέου, καὶ διαδίδεται εἰς ὅλην τὴν πατρίδα. Ὅταν ἀφωθῶσι νὰ φέρωνται χωρὶς χαλινῶν, ἀνάπτουν πυρκαϊὰν ὀλέθριον, τὴν ὁποίαν νὰ σβέσῃ ἄλλο τι πλέον δὲν δύναται παρὰ τὰς ποινὰς τῶν νόμων.